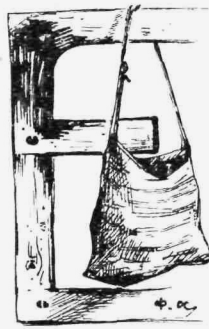

Ο ΑΛΗΤΗΣ

ΞΗΗΝΕΥΣΕΝ εἰς τοὺς δρόμους τῆς Γαστούνης, εἰς περιεργότατος τύπος ἀλήτου, ὅστις ἀφησεν ὄντως κενὸν δυσαναπλήρωτον εἰς τὴν προνομιούχον τάξιν τῶν κοινωνικῶν παρασίτων. Ἐπώνυμον δὲν εἶχε ἢ ἂν εἶχε, πολὺ ταχέως ἐξηφανίσθη, ὑπὸ τὸ ὄνομα δὲ Γεραστήμακης κατέστη ἐπὶ μακρὰ ἔτη τὸ φόβητρον καὶ τὸ παίγιον ὄλων τῶν παιδιῶν κομῶν καὶ πόλεων.

Διὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀσημάκη κυριῶτα τὸ μικρὸν χωρίον τῆς Ἠραίας Κακουρείκας. Καὶ δι' αὐτὸ ὁ μακαρίτης ἀπειλῶν τὰ ἀείποτε λιθοβολοῦντα αὐτὸν μαγγόπαιδα ἐκράδαινε τὴν τεραστίαν καὶ στρεβλὴν βρακτηρίαν του καὶ ἐκραύγαζε. «Νὰ περάσατε ἀπὸ τὰ Κακουρείκα καὶ θὰ σᾶς δεῖξω ἐγὼ, καταραμένα...» φρονῶν ὅτι πιθανῶς, εἰς τὸ ρεῦμα πλάνητος βίου ὡς ὁ ἰδικός του, ὅλοι θὰ ἠναγκαζόντο νὰ διέλθουν ποτὲ καὶ ἀπὸ τὸ εὐκλεές χωρίον του, καίτοι οὐδ' ἐκεῖ θὰ εἶδοτο αὐτῷ εὐκαιρία πρὸς ἐκδικησιν, διότι ὁ ἀκαταπόνητος ἀλήτης οὐδέποτε διέμενεν εἰς τὰ ὀλιγάνθρωπα καὶ πάμπτωχα Κακουρείκα.

Ὁ μακαρίτης ἦτο παραξενωτάτη ἐγκοσμία μορφή. Φθονήσας κυνικοῦ Διογένητος τὴν δόξαν, ἔλυσε τὸ πρόβλημα τοῦ κατ' ἀνθρώπον ζῆν, σὺρων διαρκῶς ἡμέρας καὶ νυκτός, χειμῶνος καὶ θέρους, γιγάντια κουρέλια, τὰ ὅποια κυλινδρικοῦς περιστραμμένα καὶ διὰ πολυκόμβων λωρίων συνδεδεμένα, ἀνήρτα ἐπὶ τῶν γηραιῶν καὶ κυρτωμένων ὤμων του καὶ ἐβάδιζεν ἡρέμα ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον. Καὶ τί δὲν περιεῖχε ὁ βδελυρὸς ἐκεῖνος ὄρμαθός τῶν ὑποκιτρονίων μαλλίνων ὀγκῶν! Ἐκεῖ καὶ ἡ φιάλη τοῦ ὕδατος, ἐκεῖ καὶ τὸ παγοῦρι τῆς ρακῆς, ἐκεῖ καὶ τοῦ οἴνου ἡ πλὸςακα, ἐκεῖ ὁ μικρὸς τέτσερης καὶ ἡ μικρὰ πυρωστριά, ἐκεῖ καὶ τὸ ἀσκάκι μὲ τὸ τυρί καὶ τὸ λαδικὸ καὶ ἡ βελόνη καὶ τὰ σουβλιά καὶ τὸ τεράστιον σακκοῦλι μὲ προαιώνια ξεροκόμματα.

Ἀλλὰ τὸ βάρος τοῦτο, τὸ μὴ ἔλαττον βεβαίως τῶν 50 ὀκάδων, ἦτο σχετικῶς μὴδὲν ἀπέναντι τῶν πρωτοτυπωτάτων αὐτοῦ ὑποδήματων. Οὐδεὶς ἡδυνήθη ποτὲ νὰ ἐξακριβώσῃ ἂν, ὅτε πρὸ εἰκοστατίας τοῦλάχιστον κατεσκευάσθησαν, ἦσαν τσαρούχια ἢ κοινὰ ὑποδήματα. Ἐκτοτε ὅμως μετὰ πολλῆς φιλαρεσκείας καὶ πλειοτέρας ὑπομονῆς ἡγωνίσθη ὁ Ἀσημάκης νὰ τοῖς ἐξασφαλίσῃ τὸ αἰωνόβιον, προσαρτῶν ἄνωθεν μὲν αὐτῶν πολυσχιδεῖς πρὸς συγκράτησιν ἱμάντας, κάτωθεν δὲ ἀκανονίστως ὅ,τι δέρμα τυχὸν εὗρισκεν ἐκ ζώου θανόντος ἢ ὑποδήματος ἀπερριμμένου. Κατῶρθωσε δ' οὕτω νὰ τὰ καταστήσῃ γιγάντια καὶ ὀλοστρόγγυλα, πάχους μὲν δέκα τοῦλάχιστον ἐκατοστῶν, ἀντοχῆς δὲ θυμαστικῆς διὰ πυκνοῦ πεταλώματος, πρωτότυπον διηνεκῶς τελῶν ἄγων ἀρσεως βραχῶν.

Καὶ ὅμως ἦτο ἀκαταπόνητος καὶ ἀεικίνητος ὁ μονόφθαλμος καὶ ὀλιγαρκῆς ἀλήτης, ὁ προτιμῶν τῶν πενταλέπτων ἐν ξηρὸν τεμάχιον ἄρτου, τὸ πολὺ δὲ καὶ ἐν σταφυλάκι, ὁ πλύνων ὁ μόνος εἰς τοὺς ποταμούς καὶ τὰ ρυάκια τὰ ροῦχά του, ὁ κοιμώμενος διαρκῶς ἐν υπαίθρῳ, ὁ μαγειρεύων ἐνίοτε προχείρως λάχανα τῆς ἰδίας συλλογῆς, ὁ μὴ ἔχων βαλάντιον εἰς τὸν κόλπον καὶ κακίαν εἰς τὴν ψυχὴν.

Τ. ΚΑΝΔΗΔΡΟΣ

Σήμερον ὑπάρχουν ζωγράφοι ὑπὸ τὴν ὀφθαλμὸν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τέχνης, μιμούμενοι τοὺς ξένους, ἀλλὰ μὴ φθάνοντες αὐτοὺς εἰς τὴν τελειότητα. Ἡ τέχνη ἵσταται ὑψηλὰ παρὰ τὸν Θεὸν ὅστις ὑπάρχει ὁ Ὑπέρτατος Καλλιτέχνης, συμπαρέδρον ἔχων τὴν Τέχνην. Οἱ ἄνθρωποι ἀγωνίζονται νὰ προσεγγίσουν τὴν Τέχνην, ἀποπειρώμενοι τὴν ἀνάβασιν εἰς τὰ δυσανάβαστα τῆς Τέχνης ὕψι. Ἐν τῇ προσπαθείᾳ ταύτῃ βαίνουνσιν ἕκαστος σύμφωνα μὲ τὸ κλίμα, μὲ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῆς πατρίδος του καὶ τῆς ἐποχῆς του. Ἐντεῦθεν ἔχομεν Τέχνην Γερμανικὴν, Γαλλικὴν, Ἰταλικὴν. Ὁ Καλλιτέχνης ὅμως ἐκεῖνος ὅστις φεύγων ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τῆς πατρίδος του, ἀπομιμείται τοὺς ξένους ἐν ἄλλῳ διαφόρῳ περιβάλλοντι ἐργαζομένου, δὲν δημιουργεῖ ὡς ὁ ξένος τῆς Πατρίδος, Τέχνην Ἑλληνικὴν, ἀλλ' ἀπομιμῶν τῆς ξένης, καθαρῶς ἀτελεῖ καὶ διεστραμμένην Τέχνην.

Καλλιτεχνία δὲν εἶναι τὸ κατὰ συνθήκην λεγόμενον μοντελ ἄρισμα, οὔτε τὸ καλῶς σχεδιασμένον καὶ καλῶς χρωματισμένον ἔργον ἀλλ' ἡ τέχνη τοῦ καταρτιζέμενου ἔργον ὀφειλόμενον εἰς μακρὰν καὶ ἐπισταμένην τῆς Φύσεως ἢ τοῦ Λαοῦ μελέτην, τῶν ποικιλιῶν ἐκείνης καὶ τῶν ἠθῶν τούτου. Τοιοῦτον ἦτο τὸ ἔργον τοῦ Γύζη, ἐκεῖ καὶ ὁ Ράλλης βαίνει.

Ἀπομιμούμενος ὁ Ἕλλην ζωγράφος τοὺς ξένους χάνει καὶ τὴν Ἑλλ. ἰδιοφυίαν, ὅπως ἡ κορώνη ἢ ζητήσασα νὰ μάθῃ τὸ βάδισμα τῆς περδικῆς ἔχασε καὶ τὸ ἰδικόν της. Ὁ ζωγράφος δὲν πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε αντιγραφεὺς τῆς Φύσεως, ἀλλ' ἱεροφάντης τῆς Τέχνης, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν Φύσιν, ἥτις κάμνει εἰς τοὺς καλλιτέχνους παραχωρήσεις ἀναλόγως τοῦ ὁρίζοντος εἰς ὃν β εἶπει ἡ ψυχὴ τοῦ Καλλιτέχνου, ὅστις δέον νὰ βαδίζῃ πρὸς τὸ τέλειον καλλιτεχνικῶς καὶ φυσικῶς, χωρὶς νὰ ὑπόκειται εἰς τὰ στενὰ ὅρια τῆς Φύσεως, ἀλλὰ ὁδηγούμενος ἀπὸ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν φαντασίαν ἥτις ἐξιδανικεῖ τὴν Φύσιν.

Καὶ ὅπως ὁ ποιητής δὲν ἔχει κανόνας καὶ ὅρια, ἀλλ' ἔχει πρόχειρον τὴν ποιητικὴν ἀδεῖαν, οὕτω καὶ ὁ καλλιτέχνης ἔχει τὴν ἐλευθερίαν ἀνεξαρτήτου ὁράσεως, ἥτις ἐν τούτοις δέον νὰ διευθύνεται ἀπὸ τὴν ψυχὴν του, ἀναλόγως βαινοῦσης πρὸς τὴν τελειότεραν καλλιέργειαν τῆς καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυίας.

Τὴν μέχρι τοῦ θεοῦ προσεγγίσιν τῆς Τέχνης ἐπέδωξαν οἱ ἀρχαῖοι ἀνιδρυσάντες τοῦ θεοῦ ἀθάνατα μνημεῖα ὡς συνδυάσαντες τὸ θεῖον καὶ τὴν Τέχνην μέχρι σημείου ὥστε δύο θεότητες νὰ ὑπάρχουν, ἡ Τέχνη καὶ ὁ Θεὸς καὶ δύο θρησκείαι, ἡ θρησκεία τοῦ ἀθανάτου Κάλου καὶ ἡ θρησκεία τοῦ θανόντος Θεοῦ!...

Ἀλλ' ὁ νεώτερος Ἕλλην καλλιτέχνης, ἀφοῦ δὲν λαμβάνει τὴν εὐθείαν τὴν ἀγούσαν πρὸς τὰ ὕψη τῆς Τέχνης, ἀλλὰ λοξεύει καὶ ἐκεῖθεν πειράται ἀνάβασιν, εἶναι ἐπιόμενον νὰ πέσῃ, ξένα ἔχων πτερὰ ἢ ἂν φθάσῃ μέχρι τοῦ θρόνου τῆς Τέχνης δι' ἀθεμίτων καλλιτεχνικῶν μέσων, κινδυνεύει ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὴν Τέχνην, ὠργισμένην διὰ τὴν διαστροφὴν, τὴν αὐστηρὰν κραυγὴν.

— Ἐκὰς βέβηλε!

Καὶ νὰ αἰσθανθῇ πέσμα ἰσχυρὸν ὅπερ θὰ τὸν κάμῃ νὰ κυλισθῇ κακῶς ἔχων εἰς τὰ στρώματα ὅπου ἐκυλίσθησαν οἱ διαστρεβλωταὶ τῆς Τέχνης κατ' ἀλάνθαστον ἱστορικὴν κρίσιν καὶ ὅπου πλάνωνται οἱ μ π ο γ ι α τ ζ ῆ δ ε ς.

Θ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ζωγράφος καὶ Γλύπτης

